

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

התאטרון בעת החדשה המאוחרת: מודרניזם ואוונגרד - 20120

תאריך עדכון אחרון 27-02-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות התאטרון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יאן קינה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: jan.kuehne@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: מתואם באופן אישי.

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בהשפעתם של הנטורליזם ותנועות האוונגרד המודרניות על אמנות התיאטרון והפרפורמנס במערב משלהי המאה ה-19 ועד שנות ה-50 של המאה ה-20. נלמד על השינויים העיקריים שהתחוללו בתיאטרון ובפרפורמנס ובדיסציפלינה החוקרת אותם דרך פעילותם של יוצרים מרכזיים ותנועות שונות. הסוגיות שייבחנו: הופעת הבמאי, העבודה באנסמבל, המעבדות לניסויים תיאטראליים, גישות חדשות בעיצוב ותאורה, שפת השחקן והמשחק והשינויים בתפיסת הקהל ובחלקו של המחזה. נתייחס להיבטים אסתטיים ופוליטיים של יצירות, תנועות ודמויות שונות. לצורך כך נקרא מחזות, מניפסטים, כתבי הגות, טורי ביקורת וחומרי ארכיון, נצפה בקטעים מסרטים תיעודיים ונעבוד בקבוצות במטרה לחשוב יחד על התפיסות החדשות, הרעיונות, המושגים והגישות שהתפתחו בתקופה הנלמדת. הקורס יערך בכיתה, בארכיון ובחללי תיאטרון.

מטרות הקורס:

להתוודע להתפתחויות המרכזיות בתחום התיאטרון במערב משלהי המאה ה-19 ועד שנות ה-50 של המאה ה-20. להכיר מושגים מרכזיים בחקר התיאטרון והפרפורמנס. להתוודע להגות המרכזית בתחום – של אמנים ושל חוקרים בתחום. לעקוב אחר התפתחות התיאטרון המערבי המודרני בהקשרים החברתיים והפוליטיים שבהם נוצר. לזהות ז'אנרים תיאטראליים הנוגעים לקורס. להכיר יוצרים והוגים מרכזיים בתחום. לצפות ביצירות תיאטרון ופרפורמנס עכשוויות תוך חקר מקורות ההשראה שלהן והמרחבים שמהם ניסו להיבדל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- להבין את הקשר שבין התיאטרון המערבי המודרני לבין העולם לו הוא נותן ביטוי
- לזהות ולפענח את הקונבנציות של הז'אנרים המודרניסטים השונים
- להתבונן על התיאטרון הנוכחי מתוך הבנת שורשיו

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס: השיעור ישלב בין הוראה פרונטלית, קריאת טקסטים, עבודה בקבוצות ודיונים. השיעור יהיה נייד ויתרחש בכיתה, בארכיון ובחללי תיאטרון.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מושגים בסיסיים בניתוח תיאטרון ופרפורמנס.
הריאליזם והנטורליזם
הריאליזם הרוסי
סימבוליזם
אמנות זעירה (קברט)
אקספרסיוניזם
תיאטרון אפי
תיאטרון האבסודר

חומר חובה לקריאה:
בבליוגרפיה כללית (חובה ומומלצת נתונה לשינויים)

מחזות
הנריק איבסן, בית הבובות (1879)
הנריק איבסן, רוחות (1881)
אוגוסט סטרנדברג, האב (1887)
(1891) ודקינד, האביב מתעורר
גרהארדט האופטמן, האורגים (1892)
אנטון צ'כוב, בת שחף (1896)
אנטון צ'כוב, שלוש אחיות (1901)
מוריס מטרלינק, *The Intruder* (1890)
פדריקו גרסיה לורקה, חתונת הדמים (1933)
אלפרד ז'ארי, אובו המלך (1896)
גילאום אפולינייר, השדיים של טירסיס *Tiresias of Breasts*
ז'אן קוקטו *Parade*
אוגוסט סטרנדברג *Play Dream*
ארנסט טולר, *Ernst Toller* (1919)
סמואל בקט, מחקים לגודו, (1952)
סמואל בקט, *Endgame*
יונסקו, אז'ן, רינוסרוס
ברטולד ברכט. אמא קוראז' (1939)
ברטולד ברכט. הנפש הטובה מסצ'ואן (1941)

קריאת עיון - פרקים מתוך (רשימה לא סופית)

אויחמן, רוברט. איחוד התיאטרון והחיים: הקונסטרוקטיביזם והתיאטרון הרוסיים בתחילת המאה ה-20. סטודיו, 8: 40-41, 1990.

אסלין, מרטין. תיאטרון האבסודר. תרגום: אליקים ירון. תל אביב: זמורה-ביתן, 1961/1985

גץ, צליה. תיאטרון המהפכה: התיאטרון הרוסי אחרי מהפכת אוקטובר ובשנות העשרים (מאיירהולד, וואכטנגוב, טאיירוב). עתון 77, 94-95: 26-27, 1987.

טרטקובסקי, ילנה. מורשת סטניסלבסקי ווכטנגוב ב"הבימה": פרק מתוך ספר. תיאטרון, 34: 125-135, 2012.

מגד, מתי. הדרמה המודרנית: מבואות ומקורות. תל אביב: עם הספר, תשכ"ח.

סטניסלבסקי, קונסטנטין סרגביץ'. עבודת השחקן על עצמו. תרגום: אבי חנן הלל. תל אביב: תרבות וחינוך, 1966.

שונמי, גדעון. הטרקלין, הטירה והגן: ייצוג ומציאות בדרמה המודרנית. אור עם, 1987

Walter Benjamin. "What is Epic Theater?" In: *Illuminations*. Schocken 1969. pp. 147 - 154. [course reader / electronic resource]
Benjamin, Walter. "Understanding Brecht", pp. 15-23
Braun, Edward. *The Director and the Stage: From Naturalism to Grotowski*. New York, 1982.

Bertolt Brecht. *Brecht on Theatre*. Edited by Marc Silberman, Steve Giles, and Tom Kuhn. Translated by Jack Davis, Romy Fursland, Steve Giles, Victoria Hill, Kristopher Imbrigotta, Marc Silberman, and John Willett. London: Bloomsbury, 2014, pp. 36 - 39, 61 - 80

Calendoli, Giovanni, and Denise Applin. "The Theatre of the Grotesque." *The Drama Review: TDR*, vol. 22, no. 1, 1978, pp. 13-16. JSTOR, www.jstor.org/stable/1145164.

Fischer-Lichte, Erika. *The Routledge Introduction to Theatre and Performance Studies*. New York: Routledge. 2014.

Kuhns, David, F.. *German Expressionist Theatre: The Actor and the Stage*. Cambridge University Press 2008. pp. 43 - 66, 80 - 93, 101 - 105, 139 - 143, 158 - 163.

Eric Bentley. 2000. "Introduction." In *Spring Awakening: Tragedy of Childhood*. Applause Books.

Lareau, Alan. "The German Cabaret Movement during the Weimar Republic." *Theatre Journal*, vol. 43, no. 4, 1991, pp. 471-490. JSTOR, www.jstor.org/stable/3207977.

Pirandello, Luigi, and Teresa Novel. "On Humor." *The Tulane Drama Review*, vol. 10, no. 3, 1966, pp. 46-59. JSTOR, www.jstor.org/stable/1125162.

Postlewait, Thomas. "The Criteria for Periodization in Theatre History." *Theatre Journal*, vol. 40, no. 3, 1988, pp. 299-318. JSTOR, www.jstor.org/stable/3208321

Segel, Harold B. "Fin De Siecle Cabaret." *Performing Arts Journal*, vol. 2, no. 1, 1977, pp. 41-57. JSTOR, www.jstor.org/stable/3244964

Styan, J. L. *Modern Drama in Theory and Practice 1: Realism and Naturalism*. Cambridge UP, 1981.

Styan, J. L. *Modern Drama in Theory and Practice 2: Symbolism, Surrealism and the Absurd*. Cambridge UP, 1981.

Styan, J. L. *Modern Drama in Theory and Practice 3: Expressionism and Epic Theatre*. Cambridge UP, 1981.

Woods, Allan. "Emphazising the Avant-Garde - An exploration in Theatre Historiography" in *Interpreting the Theatrical Past: Essays in the Historiography of Performance*. Edited by Thomas Postlewait and Bruce A. McConachie. Iowa City: University of Iowa Press, 1989, pp. 166-176

חומר לקריאה נוספת:

ארטו, אנטוון. התיאטרון וכפילו. מצרפתית: אוולין עמר. תל-אביב: בבל, 1996.
אמיל זולא, "לקראת תיאטרון נטורליסטי", מתי מגד (עורך), הדרמה המודרנית
מבואות ומקורות, רמתגן, 1976, עמ' 308

Antoine, Andre. "The New Acting of the Theatre Libre, in *Actors On Acting: the Theories, Techniques, And Practices of the Great Actors of All Times As Told In Their Own Words*, Cole, Toby, and Helen Krich Chinoy (eds.) New York: Crown Publishers, 1970, pp. 217-222

אנדרה אנטואן, "אמנות המשחק החדשה בתיאטרון החופשי", מ. מגד (עורך),
הדרמה המודרנית - מקורות ומבואות, 309-310

Brahm, Otto. "In Defense of Naturalism" in *Actors On Acting: the Theories, Techniques, And Practices of the Great Actors of All Times As Told In Their Own Words*, Cole, Toby, and Helen Krich Chinoy (eds.) New York: Crown Publishers, 1970, pp. 268

Copeau, Jacques. "The Manifesto of the Vieux Colombier", in *Actors On Acting: the Theories, Techniques, And Practices of the Great Actors of All Times As Told In Their Own Words*, Cole, Toby, and Helen Krich Chinoy (eds.) New York: Crown Publishers, 1970, pp. 222-224

Craig, Gordon. "The Actor and the Über-Marionette", in *Actors On Acting: the Theories, Techniques, And Practices of the Great Actors of All Times As Told In Their Own Words*, Cole, Toby, and Helen Krich Chinoy (eds.) New York: Crown Publishers, 1970, pp. 354-362

Marinetti, Filippo Tommaso, et al. "The Synthetic Futurist Theatre: A Manifesto." *The Drama Review: TDR*, vol. 15, no. 1, 1970, pp. 142-146. JSTOR,

Marinetti, Filippo Tommaso, 'The Variety Theatre' (abridged from the French and Italian versions), *The Daily Mail*, 21st November 1913.

Maeterlinck, Maurice. "The Tragical in Daily Life" (1896), in *The Treasure of the Humble*, trans. Alfred Sutro (New York: Dodd, Mead and Company, 1911), pp. ????

Meyerhold, Vsevolod. "A Rehearsal of The Inspector General", in *Actors On Acting: the Theories, Techniques, And Practices of the Great Actors of All Times As Told In Their Own Words*, Cole, Toby, and Helen Krich Chinoy (eds.) New York: Crown Publishers, 1970, pp. 442-443

Danchenko, Vladimir Nemirovich. "Simplicity in Acting", in *Actors On Acting: the Theories, Techniques, And Practices of the Great Actors of All Times As Told In Their Own Words*, Cole, Toby, and Helen Krich Chinoy (eds.) New York: Crown Publishers, 1970, pp. 436-441

Reinhardt, Max. "The Enchanted Sense of Play", in *Actors On Acting: the Theories, Techniques, And Practices of the Great Actors of All Times As Told In Their Own Words*, Cole, Toby, and Helen Krich Chinoy (eds.) New York: Crown Publishers, 1970, pp. 274-278.

Strindberg, August. "Preface to 'Miss Julie'" (1893) Translated by Edwin Björkman. Source: <https://sites.broadviewpress.com/lessons/DramaAnthology/StrindbergMissJulie/>

Toller, Ernst. "Remarks on My Drama Transformation" and "From Works" in Ernst Toller, *Plays One*, Alan Raphael Pearlman (trans. and editor), Oberon: London, 2000, pp. 119-121.

Zola, Emile "Naturalism in the Theatre." in *The Theory of the Modern Stage*. Ed. Eric Bentley. New York: Penguin Books. 1968: 352-372

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 45 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
45 %
נוכחות / השתתפות בסיוור 10 %

מידע נוסף / הערות: